

7. Малкуш А.С. Феномен "возвышенного" в творчестве Вл. Золотарева / А.С. Малкуш // Возвышенное и земное в музыке и литературе: Материалы всероссийской научно-практической конференции Новосибирск: МПБ им М.И.Глинки, 2005. – С.45-52.
8. Малкуш А.С. Игровая реальность в творчестве Владислава Золотарева(на примере Сонаты № 2 для баяна) // А.С. Малкуш. – Красноярск: КГАМиТ «Культура. Искусство. Образование» межвузовский сборник научных и методических трудов. Выпуск VI, 2006 г.- С.147-156.
9. Михайлова, А. А. Фольклорные и неофольклорные тенденции в музыке отечественных композиторов для баяна: автореферат дисертации кандидата искусствоведения специальности: 17.00.02 / А. А. Михайлова. – Саратов: 2012. – 24 с.

Корчак В.

Науковий керівник – доц. Ороновська Л. Д.

МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ВОЛОДИМИРА СЕМЧИШИНА

*“Праця і пісня – великі дві сили,
Я їм до скону бажаю служити”*

І. Франко

Дослідження мистецького життя Тернопільщини неможливе без розгляду творчих постатей, діяльність яких є рушійною силою становлення культури та освіти регіону. Творчий шлях і педагогічна діяльність відомих персоналій краю є доброю основою для формування нового покоління педагогів-музикантів, а перенесення набутої мистецько-концертної практики у виміри педагогічної науки, створює унікальний синтез на ґрунті авторитету митця і його професійних здобутків в різних галузях музичного мистецтва.

В процесі дослідження музичного життя Тернопільщини II пол. XX ст. – початку XXI ст. неможливо не відзначити культурно-мистецьку та освітньо-педагогічну діяльність заслуженого працівника культури України, доцента кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва, а також її завідувача (1997-2009 рр.), художнього керівника і диригента “Симфоджаз оркестру” обласної філармонії, науковця, педагога, аранжувальника Володимира Франковича Семчишина. Різноманітні напрямки його діяльності свідчать про високу творчу активність не лише в сфері культури, але й мистецької освіти. Наукова і педагогічна діяльність митця сприяє висококваліфікованій диригентській підготовці студентів факультету мистецтв ТНПУ ім. В. Гнатюка – майбутніх вчителів музичного мистецтва, хорових диригентів.

Історико-культурологічним дослідженням мистецького життя Тернопільщини та описом творчого шляху митців краю займалися О. Смоляк, І. Гринчук, З. Стельмашук, І. Бевська, М. Іздепська-Новицька, Г. Місько. Проте, дана тема, в рамках наукового дослідження, висвітлюється вперше. Таким чином, в процесі наукової роботи слід застосовувати ряд фундаментальних загальнонаукових та конкретно-наукових методів, на меті яких стоїть виведення нового знання.

Мета статті – висвітлити музично-педагогічну діяльність Володимира Семчишина та розкрити його творчу біографію.

Володимир Семчишин народився у 1949 році у м. Караганда, Казахської РСР. У 1951 році з сім'єю переїхав у с. Колиндяни, Чортківського району, Тернопільської області, де навчався у загальноосвітній сільській школі і водночас Чортківській музичній школі по класу скрипки. Закінчивши музично-педагогічний факультет Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка, отримав кваліфікацію вчителя музики середньої школи, викладача педагогічного училища по класу скрипки та хорового диригування.

Одразу після закінчення вищого навчального закладу починається майже двадцятилітня педагогічна діяльність Володимира Семчишина у Червоноградській музичній школі, що на Львівщині. В цьому навчальному закладі він керує ансамблем скрипалів, фольклорним колективом, симфонічним оркестром. За цей період виховав більше 100 учнів-скрипалів, які продовжили навчання в середніх спеціальних та вищих музичних навчальних закладах, а після закінчення працюють в різних музичних закладах України та за її межами. В період з 1976 по 1991 рік керував естрадно-симфонічним оркестром, який одержав звання “народний” і був лауреатом і переможцем різних обласних та всеукраїнських конкурсів. З концертними виступами побував у Польщі, Білорусі, м. Києві, більшості областей України.

На запрошення Тернопільського обласного управління культури та міськвиконкому для організації симфонічно-джазового оркестру Володимир Семчишин переїхав у м. Тернопіль, де був призначений на посаду директора Палацу культури “Березіль” ім. Л. Курбаса.

У 1991 році, у зв'язку з підвищенням освітнього рівня та диригентської майстерності Володимир Франкович вступає на диригентський факультет Львівської державної консерваторії ім. М. Лисенка, який закінчив у 1995 році і отримав спеціальність диригента хору, викладача диригентсько-хорових дисциплін.

З часу мистецької діяльності при Палаці культури “Березіль” ім. Л. Курбаса розпочинається активна концертна діяльність Володимира Семчишина як диригента естрадно-симфонічного оркестру. Симфонічно-джазова музика – це новий виконавський стиль того часу, який потребував виховання розуміння глядацькою аудиторією особливостей жанрово-стильової палітри музичних творів.. Вже з початку діяльності оркестру з'явилися певні труднощі, щодо підбору оркестрантів та репертуару. “Виконувати естрадно-симфонічну музику нам було нелегко. В Україні жоден вищий чи середній спеціальний навчальний заклад не давав професійної естрадної, не говорячи вже про джазову освіти. Музикантів вчили грати лише класичну музику. Але для сприйняття камерної музики потрібен і певний глядач – підготовлений, з музичною освітою, знаннями, досвідом. Тому наш колектив вирішив грати не лише симфонічну музику, важку для сприйняття, але й аранжовані естрадно-симфонічні, популярні твори”, - згадує Володимир Семчишин [4].

Ініціатором створення оркестру естрадної та симфонічної музики були обласне управління культури і міськвиконком. Естрадно-симфонічний оркестр створений 18 грудня 1991 року наказом від 5.12.1991 року №160 обласного управління культури при обласному науково-методичному центрі народної творчості на базі Палацу культури “Березіль”.

Перший публічний виступ естрадно-симфонічного оркестру відбувся 26 лютого 1992 року в концертній програмі приуроченій 105-й річниці з дня народження видатного актора та режисера Л. Курбаса. Репертуарний доробок оркестру в той час складав більше 50 творів, а колектив дав більше 45 концертів. Проте у зв'язку з припиненням фінансування колективу з міського бюджету, зупинилася творча діяльність колективу. А 1 травня 1996 року його було реорганізовано у професійний колектив обласної філармонії, який отримав назву “Симфо-джаз оркестр”.

З цього часу починається активна концертна діяльність Симфо-джаз оркестру. Протягом восьми років роботи в обласній філармонії колектив дав більше 200 концертів, а його робочий репертуар становив близько 250 інструментальних та вольних творів. Незмінним диригентом цього колективу був Володимир Семчишин, який зміг згуртувати музикантів після нелегких часів фінансової кризи колективу. Саме завдяки активній творчій позиції Володимира Франковича, колектив отримав нове життя і зміг утвердитись в професійному оркестровому мистецтві Тернопілля. Про це свідчить те, що колектив неодноразово був лауреатом багатьох конкурсів, фестивалів, постійним учасником радіо та телевізійних передач. За часи активної концертної діяльності оркестру було записано численні аудіо та відеокасети, компакт-диски. У листопаді 2000 року оркестр представляв Тернопілля на творчому звіті у м. Київ і за підсумками діяльності творчих колективів був визнаний кращим професійним колективом області.

Цікавою сторінкою творчої біографії колективу є закордонні гастрольні поїздки, де оркестр активно співпрацював з багатьма зарубіжними виконавцями. У грудні 2000 року Симфо-джаз оркестр у творчій співпраці з камерним хором філармонії під керівництвом С. Дунця побував на гастролях у м. Антверпені (Бельгія), де виконував сольну програму з відомим гітаристом Фернандо Гонзалесом, співачкою Даною Вінер, солістом Бенні Брюггеманом. Високий професіоналізм колективу був гідно оцінений закордонною бельгійською публікою і тим самим колектив став популяризатором української музики закордоном.

За час творчої діяльності колектив підготував ряд сольних програм: “Ритми планети”, “Смак меду”, “Ретро”, “Калейдоскоп”, “Осінні настрої”. Оркестр співпрацював з багатьма солістами: заслуженими артистами України Я. Лемішкою, О. Марцинківським, Л. Изотовою, О. Пекун, Б. Репкою, лауреатами конкурсів: Л. Корженівським, Л. Чермаком, А. Ломейко, А. Онуфрійчук, Н. Бурмас та багато інших.

За весь період своєї діяльності творчий доробок Володимира Семчишина складає більше 800 аранжувань для оркестру, хору, різноманітних вокальних та інструментальних ансамблів. “Найбільше люблю вбирати пісню у розкішний одяг, тобто аранжувати”, - говорить Володимир Франкович [1]. Такий підхід до підбору репертуару для Симфо-джаз оркестру надав йому неабиякої популярності і індивідуального стилю. Саме завдяки оригінальному репертуару і манері виконання колектив набув широкої популярності на Тернопіллі.

З 1998 року Володимир Семчишин є регентом мішаного хору “Глорія” церкви св. ап. Петра, Чину Братів Менших (Чину св. Франциска) УГКЦ. Адаптовуючи оригінальні галицькі церковні наспіви для мішаного хорового викладу, Володимир Франкович написав близько 100 гармонізацій для цього хору. Він є автором збірників “Церковні пісні”. Гармонізував самуїлкові наспіви Божественної Літургії св. о. Іоана Златоустого, різних наспівів церковних Чинів і трєб.

Окремої уваги заслуговує наукова робота Володимира Семчишина. За час роботи на факультеті мистецтв він розробив навчальні плани та робочі програми з диригування, вокалу, хорового аранжування. Підготував методичні рекомендації до проведення лекційних та практичних занять. Керує написанням дипломних робіт студентів, бере активну участь у науково-практичних конференціях, був керівником методичного семінару викладачів кафедри, був організатором щорічної міжнародної науково-практичної конференції “Духовна музика в контексті сучасного хорового виконавства” (м. Кременець). В рамках святкування знаменних дат та проведення мистецьких імпрез в стінах університету Володимир Семчишин є незмінним членом художньої ради та учасником організаційного комітету факультету. За період роботи Володимиром Семчишином опубліковано більше ніж 15 наукових та науково-методичних праць. Сфера наукових інтересів – духовна музика, актуальні проблеми диригентської освіти.

Активна педагогічна діяльність Володимира Семчишина розпочинається з 1995 р., коли він почав працювати старшим викладачем Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Вже через два роки, в період з 1997 по 2009 очолював кафедру вокально-хорових дисциплін. Майже чотири роки керував жіночим хором факультету, викладав навчальні курси “Хорове аранжування”, “Диригування”.

Вже більше двадцяти років Володимир Семчишин викладає диригування в Тернопільському національному педагогічному університеті ім. В. Гнатюка. За цей період він виховав велику кількість диригентів, які плідно працюють на ниві хорового мистецтва. Диригентська підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва є для нього пріоритетним завданням і складає основу педагогічної діяльності. Випускники Володимира Франковича працюють художніми керівниками і диригентами шкільних хорів, церковних хорів, хорових колективів вищих навчальних закладів. З студентами освітньо-кваліфікаційного рівня “Магістр” Володимир Семчишин готує сольні концертні програми, які є обов’язковою умовою здобуття додаткової спеціалізації “Викладач хорового диригування”. Систематична і цілеспрямована підготовка студентів реалізується за допомогою використання найрізноманітніших методів і форм роботи, що сприяє кращому формуванню у студентів диригентських навичок. У зв’язку з особливостями підготовки студентів за напрямом “Музичне мистецтво” в педагогічних вищих навчальних закладах, та основних завдань, які реалізують мету цієї підготовки Володимир Семчишин у співавторстві з викладачами кафедри брав участь у підготовці навчальної програми курсу “Диригування”.

Індивідуальна форма роботи з студентами сприяє комплексному розвитку особистості учня і формуванню його професійного рівня. Реалізуючи основні завдання навчальної програми, Володимир Франкович використовує інтегративний компонент навчання, прагнучи навчити студента вміти комплексно застосовувати набуті ними знання з суміжних навчальних дисциплін.

Володимир Семчишин – диригент-практик. Його творча диригентська діяльність з оркестровими та хоровими колективами активно сприяє кваліфікованій підготовці майбутніх диригентів. Практичний досвід, здобутий Володимиром Франковичем під час концертної діяльності, він передає студентам, орієнтуючи їх на практичне диригування “живим” хором чи оркестром. Такий підхід до підготовки студентів складає суть авторського методу Володимира Семчишина. Педагогічний принцип індивідуальності як складова психолого-педагогічної взаємодії викладача і студента також використовується в роботі зі студентами.

Володимир Франкович – це справжній вчитель-майстер. Йому властиве особливе педагогічне чуття, за допомогою якого він може знайти індивідуальний підхід до кожного студента. Глибоке розуміння внутрішніх психологічних процесів своїх студентів сприяє правильному підбору репертуару та розвитку окремих диригентських навичок. Важливого значення Володимир Франкович надає аналізу хорової партитури - скурпульозному вивченню музично-теоретичних, художньо-виконавських особливостей хорових творів в контексті жанрово-стильових характеристик. За роки навчання диригування у нього сформувався сталий навчальний репертуар, за допомогою якого можна розвинути всі види диригентської техніки.

В останні роки у класі Володимира Семчишина навчається близько 20 студентів стаціонарної та заочної форм навчання. Кожен студент його класу відзначає високий професіоналізм свого вчителя, його велику самовіддачу і особливу гармонію відносин. Така творча співпраця вчителя і учня має чудовий результат: за підсумками семестрових екзаменів освітньо-кваліфікаційного “Бакалавр” та за підсумками державної підсумкової атестації студентів освітньо-кваліфікаційного рівня “Спеціаліст” та “Магістр” учні Володимира Франковича показують відмінні результати навчання.

Володимир Франкович – справжній музичний інтелігент, мистецькі надбання якого можливо не надто епохальні, але настільки значимі, що без них не можливе музичне життя Тернопільського краю. Самовідданість улюбленій професії виражається у кількох рядках з інтерв'ю, записаного кореспондентом обласної газети Т. Бойко: “Усе моє життя минає в нотах. Я ловлю себе на думці, що постійно пишу ноти. Я просто люблю те, що приносить мені радість. А вже потім стає приємно від того, що ці почуття передаються і глядачам...”[4].

Отже, постать Володимира Франковича Семчишина займає важливе місце в процесі розвитку та становлення культури та мистецької освіти на Тернопільщині. Його диригентська діяльність активізувала культурно-мистецького життя краю та стала добрим ґрунтом для формування нового покоління музикантів. Багатогранність творчої особистості Володимира Семчишина виражає різносторонність його мистецьких і наукових інтересів. В основі педагогічної роботи митця на факультеті мистецтв ТНПУ ім. В. Гнатюка лежить цілеспрямована диригентська підготовка студентів в контексті професійної підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вербицька Т. Одна до музики любов: [Маєстро з обл. філармонії В. Семчишину — 50] // Вільне життя. — 1999. — 1 трав.
2. Вітер В. Симфоджаз-оркестр відзначив ювілей // Вільне життя. — 2002. — 6 квіт. — С. 4.
3. Музична Тернопільщина: Бібліогр. покажчик / Уклад. В. Я. Миськів; Вступ. ст. О. С. Смоляка; Ред. Г. Й. Жовтко. — Т.: Підручники і посібники, 2008. — 288 с.
4. Семчишин В. «Усе моє життя минає в нотах»: [Розм. із керівником симфоджаз-оркестру] / Зап. Т. Бойко // Свобода. — 2002. — 26 березня.
5. Симфоджаз-оркестр: Творча біографія (1992–2002). — Т., 2002. — 8 с.

Гембаровська І.

Науковий керівник – доц. Проців Л.Й.

СТАНОВЛЕННЯ ЖІНОЧОГО РУХУ В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ НАПРИКІНЦІ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.

На сучасному етапі розвитку українського суспільства актуальним залишається питання про гендер та жіночий рух. Одночасно, воно також є і малодослідженим, як і персоналії, які його творили та були ідеологами та провідниками. Теорія та історія гендерної педагогіки і психології висвітлюється в працях вітчизняних вчених Т.Говорун, Т.Дороніної, О.Кікінежді, В.Кравця, З.Нагачевської. Гендерний дискурс в українському літературознавстві простежується в роботах В.Агеєвої, М.Богачевської-Хом'як, І.Грабовської, Т.Гундорової, О.Забужко, Н.Зборовської, С.Костя, С.Павличко та інших. Жінка в історії України є суб'єктом дослідження Л.Барбари, Н.Жулканич, О.Маланчук-Рибак, Л.Мялковської, Л.Потапюк, Л.Романишин. В галузі історичного музикознавства гендерний підхід застосовується в дослідженнях О.Бобечко, Н.Никитюк та інших. Проте, незважаючи на чисельність досліджень, роль жінки в історії